

Sphinctrina anglica en zijn gastheren

Leo Spier & Kok van Herk

Sphinctrina anglica has been found on *Hypocenomyce caradocensis* growing on oak near Amersfoort and near Hoogeveen. This is the first report of *Sphinctrina anglica* on this host.

In de Standaardlijst van de Nederlandse korstmossen wordt één vondst van *Sphinctrina anglica* vermeld, namelijk op een vrijstaande eik bij Wezup (Brand & al. 1988). Uit recent onderzoek is gebleken, dat de soort in ons land plaatselijk niet zeldzaam is op eiken (Spier 1992; Van Herk 1993). Het areaal van *S. anglica* strekt zich uit van Midden-Europa tot in het zuiden van de boreale zone (Wirth 1987). In Midden-Europa komt hij voor op schors van Pinus en Larix, minder vaak op Quercus, in Scandinavië altijd op hout (Poelt & Vezda 1981). De Nederlandse vondsten op eik sluiten hier goed bij aan.

Lange tijd was er onduidelijkheid over de vraag of *Sphinctrina anglica* een zelfstandig korstmos met een eigen thallus was of een parasiet. De Standaardlijst geeft de ecologische code 'corticool zuur' en vermeldt niet de code 'parasiet' (Brandt & al. 1988). Poelt & Vezda vermelden dat *S. anglica* zou parasiteren op het geslacht Lecanora en op groenbruin korrelig thallus waarvan niet zeker is of het gaat om een eigen thallus of om een gastheer. In The Lichen Flora of Great Britain and Ireland, het meest recente werk, wordt gezegd dat hij gevonden wordt op het steriele thallus van *Protoparmelia oleagina* op hout van hekken e.d. in Zuidoost-Engeland, Centraal-Europa en Scandinavië. Tot voor kort werd *Sphinctrina anglica* bij ons alleen gevonden op een groenbruin korrelige korst op eik, waarvan nu wel vaststaat dat het gaat om *Protoparmelia oleagina* (Van Herk 1993).

Twee collecties van *Sphinctrina anglica* verzameld te Hooglanderveen bij Amersfoort (Spier 1992) en bij Noordsche Schut ten oosten van Hoogeveen (Van Herk 1993) bleken niet te groeien op het thallus van *Protoparmelia oleagina*, maar van *Hypocenomyce caradocensis*.

Coppins (pers. com.) suggereerde dat het misschien om een andere *Sphinctrina*-soort zou kunnen gaan, zodat het materiaal nogmaals bekeken werd en tevens werd voorgelegd aan Maarten Brand en Pieter van den Boom, die bevestigden dat het *S. anglica* betrof.

Vondsten van *Sphinctrina anglica* op *Hypocenomyce caradocensis* werden niet eerder in de literatuur vermeld.

Literatuur

- Brand, A.M., A.Aptroot, A.J. de Bakker & H.F. van Dobben. 1988. Standaardlijst van de Nederlandse korstmossen. KNNV-Wetenschappelijke Mededeling 188:1-68.
- Herk, K. van. 1993. Interessante korstmosvondsten op eiken in Noord- en Oost-Nederland. *Buxbaumiella* 31:56-66.
- Poelt, J. & A. Vezda. 1981. Bestimmungsschlüssel Europäischer Flechten. Ergänzungsheft 11. Cramer, Vaduz 390 pp.
- Purvis, O.W., B.J. Coppins, D.J. Hawksworth. P.W. James.& D.M. Moore. 1992. The Lichen Flora of Great Britain and Ireland. Natural History Museum Publications/British Lichen Society, London. 710 pp.
- Spier, J.L. 1992. Lichenen in en om Amersfoort. *Buxbaumiella* 27:39-44.
- Wirth, V. 1987. Die Flechten Baden-Württembergs. Ulmer. Stuttgart. 528 pp.